

Fellesforbundet

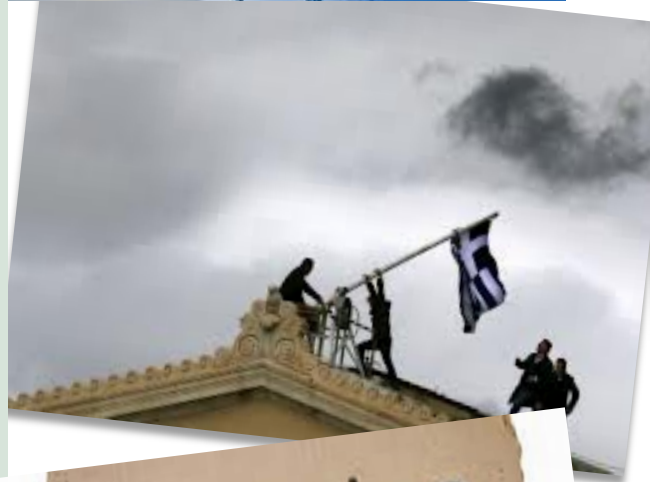

styrke
og troverdighet

Fagbevegelsen, offentlige myndigheter og arbeidsmarkeds kriminalitet
Steinar Krogstad
Forbundssekretær Fellesforbundet

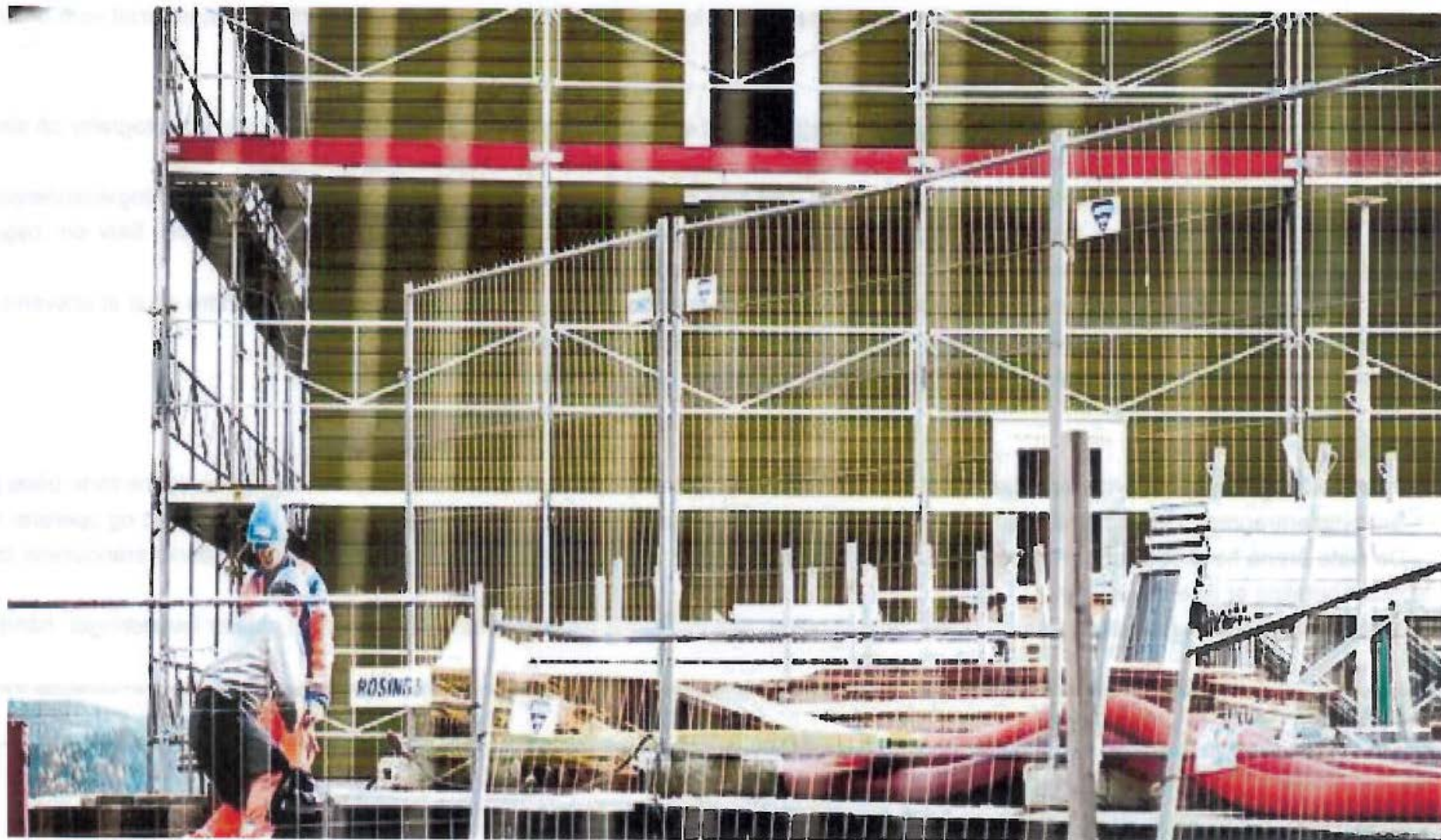
What, Me Worry?

Slår alarm om byggebransjen

Oslo-politiet mistenker at svarte inntekter fra byggebransjen går til menneskehandel og smugling. Oslos politimester ønsker en ny strategi for å bekjempe denne typen kriminalitet. Politimester Hans Sverre Sjøvold mener vi har nådd et nytt nivå innen kriminalitet i arbeidsmarkedet, og slår alarm om såkalt multikriminalitet knyttet til byggebransjen, skriver Aftenposten.

– Den illegale virksomheten er på vei inn i seriøse bedrifter, sier Sjøvold til avisen. Oslos politimester mener man må tenke helt nytt for å løse problemet med et parallelt illegalt arbeidsmarked. – Det er en helt ny situasjon. Vi må få en ny strategi for å gjøre arbeidet innenfor dette området bedre. Flere statsråder burde sette seg ned for å lage en slik strategi, sier Sjøvold.

Verstingbransjen

Byggebransjen peker seg ut som spesielt utsatt for svart arbeid, tross kampanjer og kontroll

Frykter mafiatilstander i byggebransjen

Bransjeforeningen, skatteetaten og politiet slår alarm om svart marked og kriminalitet i byggebransjen.

«Vi bygger Norge. Vi vil ha lønn»

Aktørene bak firmaet Ås tømrer- og malerservice betaler nesten ikke lønn til mange av sine ansatte.

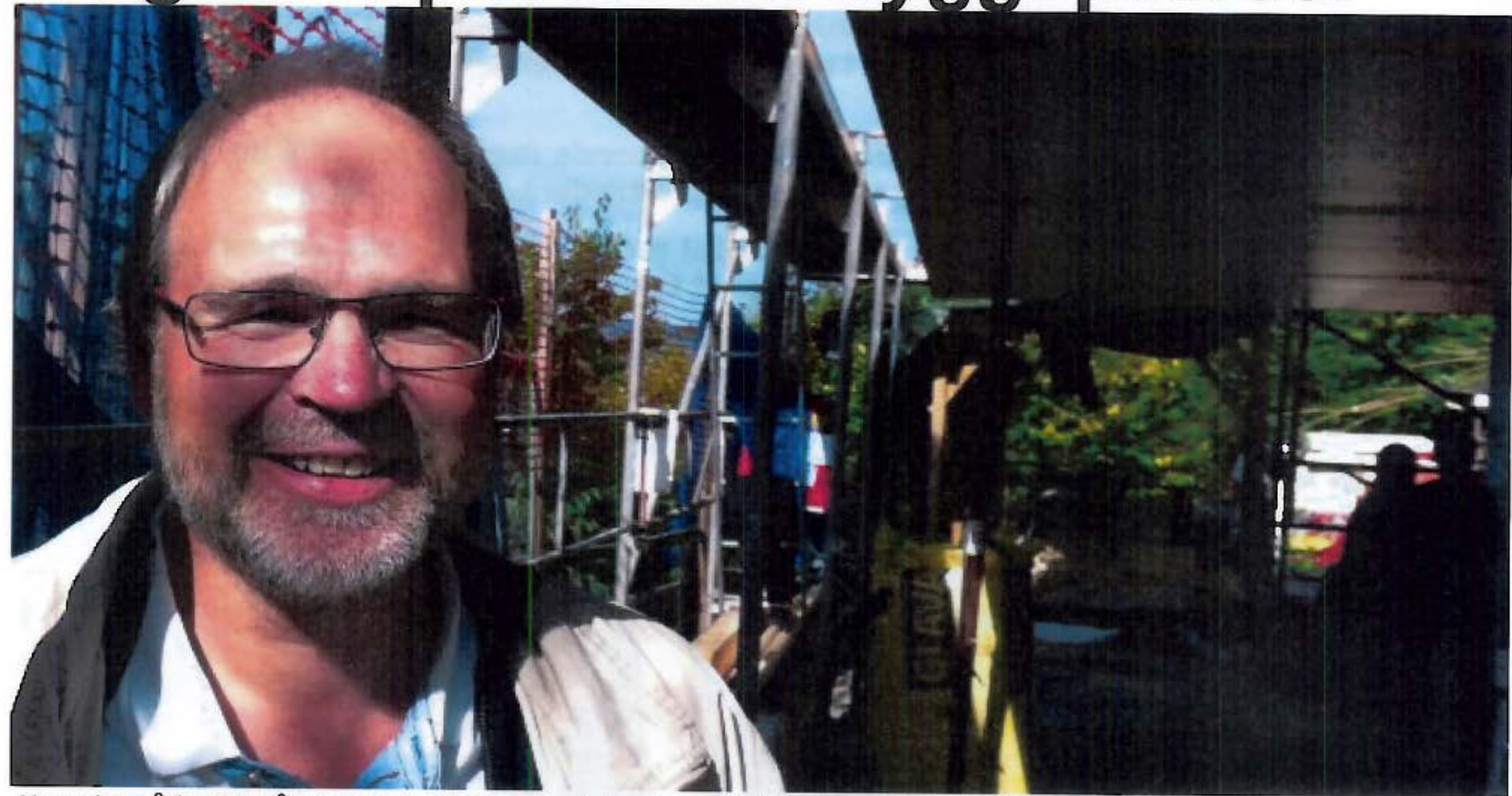
Et seriøst arbeidsliv er et organisert arbeidsliv?

Noen forutsetninger:

1. Krisen innen EU må overvinnes og fagbevegelsen styrkes
2. Stor nok andel organiserte og tariffavtaledekning til at det organiserte arbeidslivet setter normen
3. Høyne terskelen for å drive
 - Bransjer hvor det stilles krav til kompetanse er mindre utsatt
 - Det offentlige som foregangsinnkjøper
4. Effektiv håndhevelse av regelverket
 - Hvor store er risikoen for å bli tatt
 - Hva er konsekvensen

Byggenæringen slår alarm om ufaglærte på norske byggeplasser

Mangelen på fagfolk går ut over kvaliteten, sier kompetansedirektør Jørgen Leegaard i Byggenæringens Landsforening.

Foto: Silje Sande/NRK

Det er problematisk at svært mange ufaglærte jobber på norske byggeplasser uten å ha norsk fagbrev, mener byggenæringen. Nå utfordrer Byggenæringens Landsforening den påtroppende regjeringen å gjøre noe med saken.

KRANGLER: NHO-foreninger krangler om bruken av kontanter. Illustrasjonsbilde

Foto: HÅKON MOSVOLD LARSEN *Scanpix*

NHO-strid om kontanter

To landsforeninger i NHO-familien er uenige om framtiden for kontanter i Norge.

NHO Service avviser fullstendig et ønske fra NHO Reiseliv om en lovendring som gjør det mulig for hoteller og restauranter å nekte å motta kontanter.

Bamble kommune har reagert kraftig etter at Arbeidstilsynet avdekket sosial dumping hos innleid utenlandsk arbeidskraft på et byggeprosjekt ved Stathelle barneskole. Foto: Tom B. Hansen

Bestill bildet

Sosial dumping på kommunale byggeplasser

Bamble kommune har reagert kraftig etter at Arbeidstilsynet har avdekket sosial dumping hos et innleid firma som har jobbet på byggeprosjektet på Stathelle barneskole og det nye vannanlegget ved Flåte.

Media er effektivt

- «Alle» sier de skal rydde opp etter mediaoppslag
- **MEN** det er det kan bli tøft for tillitsvalgte
- **Ledelsen** reagerer ofte personlig og mener en undergraver arbeidsplassene

Fellesforbundets landsmøte 2011 om det organiserte arbeidsliv:

*”Denne samfunnsmodellen er ikke skapt en gang for alltid. Vi ser klare trekk på en utvikling av et arbeidsliv med økt grad av useriøse arbeidsgivere som **utfordrer det organiserte arbeidslivets posisjon**. Dette gjelder mindre bruk av egne ansatte, mer bruk av innleie og bortsetting av arbeid, færre bedrifter som tar ansvar for fagopplæring, mer oppsplitting av bedrifter og konserner og sterkere vekt på bruk av billig arbeidskraft fra andre land.”*

Vi må jobbe mot strukturelle endringer som medfører økt risiko for arbeidsmarkeds kriminalitet, ikke bare mer kontroll?

Fellesforbundets innfallsvinkel til handlingsplan 3

- Håndheving av lov- og avtaleverket forutsetter det at det er det organiserte arbeidslivet som er i flertall og setter normen på arbeidsplassene
 - Det er mer overkommelig å håndheve regelverket når 80 % av arbeidet utføres av bedrifter med organiserte forhold enn ved 80 % uorganiserte forhold.
- Viktigere å foreslå tiltak som kan styrke det organiserte arbeidslivet, enn å gi ytterligere kontrollmuligheter for tillitsvalgte.

LO om det offentlige som oppdragsgiver

Offentlig sektor har en betydelig markedsmakt i form av å være storinnkjøper. LO mener det bør iverksettes tiltak og forsøksordninger hos offentlige innkjøpere der det blant annet stilles krav til maks tre ledd under byggherre og seriøsitet hos underleverandørene.

LO om arbeidsmiljøkriminalitet

Arbeidsmiljøkriminalitet, som ulovlig overtid, vold og trusler om vold, sosial dumping, svikt i sikkerhetstiltak som følge av uaktsomhet og manglende opplæring i bruk av utstyr og maskiner som kan medføre alvorlig personskade, må politianmeldes av Arbeidstilsynet. LO krever at politiet må prioritere etterforskning av arbeidsmiljøkriminalitet og bøter, overtredelsesgebyr og straff må håndheves på en slik måte at alvorlig lovbrudd reduseres.

Minst 40 dør hvert år i arbeidsulykker. Den strengeste straffen noen bedrift har fått, er **60 dagers fengsel.**

• Mange straffer mot bedrifter som er ansvarlig for arbeidsulykker og tap av menneskeliv på jobben. De slår seg inn i arbeidstilsynet, mener Håkon Blom-Hansen, leder i Fellesforbundet. Arbeidstilsynet bør prioritere etterforskning av arbeidsmiljøkriminalitet i Norge. [www.fellesforbundet.no](#)

LO om samarbeid og samordning

Useriøsitet og kriminalitet avgrenses sjelden til ett område. Ofte avdekkes forhold som skattekriminalitet, ulovlig arbeidsinnvandring og ulovlige boforhold sammen med arbeidsmiljøkriminalitet og sosial dumping.

LO mener derfor at samarbeidet og samordningen mellom de offentlige tilsynsetater, politi og påtalemakten må styrkes.

Håndheving av regelverket Arbeidsmarkeds kriminalitet

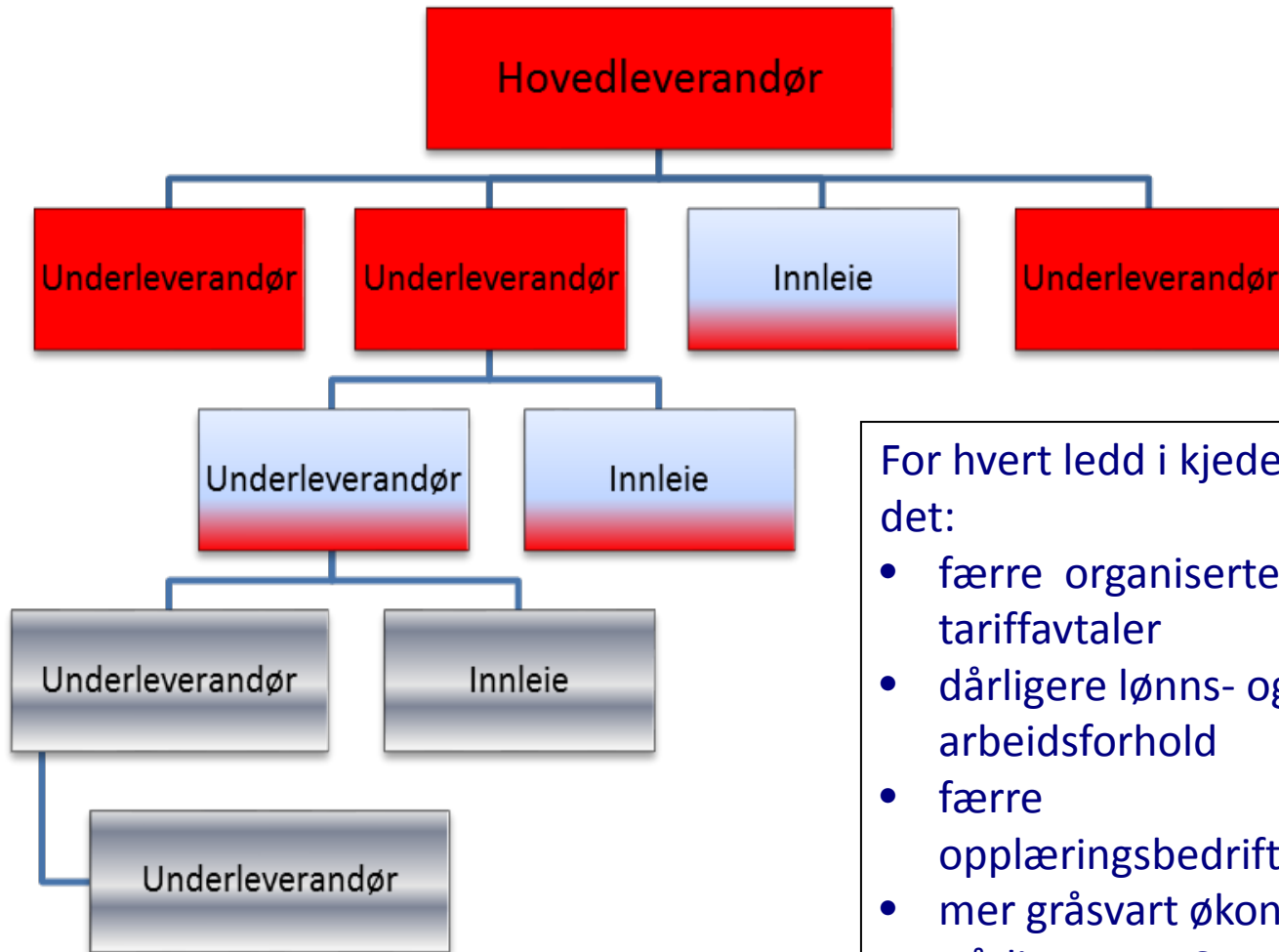
Erfaringer fra møter med Skatt, Arbeidstilsynet, NAV og Politiet:

- Arbeidslivet har endret seg dramatisk de siste 4-5 år
 - Støtter å bruke begrepet arbeidsmarkeds kriminalitet
 - Det dreier seg ofte om brudd på allmenngjøring, AML, skatt, osv
- Behov for bedre samordning mellom etatene
 - Prioritering gjennom tildelingsbrev
- Oppdragsgiverne slipper «billig» unna
- Regelbruddene skjer oftest nede i kontraktsleddene
 - Å redusere kontraktsleddene vil bedre situasjonen
- De mest effektive tiltak er de som rammer profitten
 - Ikke handlingskampanjer

Fellesforbundet

Oppsplitting og lange kontraktskjeder truer det organiserte arbeidslivet

For hvert ledd i kjeden blir det:

- færre organiserte og tariffavtaler
- dårligere lønns- og arbeidsforhold
- færre opplæringsbedrifter
- mer gråsvart økonomi
- Dårligere HMS

Statens Vegvesen skjerper kontraktsbestemmelsene etter flere ulykker

- Byggherrens (Vegvesenets) rett til å underkjenne underentreprenør innskjerpes.
- Det skal maksimalt være to ledd med underentreprenører.
- Bryter hovedentreprenør kravet om å stå for minst 25 prosent av kontraktsarbeidene, skal det straffes med økonomiske sanksjoner ved sluttoppgjøret.
- Vegvesenet kan heve kontrakten ved brudd på kontraktsbestemmelsene om HMS.
- Ved gjentatte brudd kan entreprenøren bli utestengt fra fremtidige kontrakter.
- Underentreprenører involveres i samhandlingsfasen med Vegvesenet.

Fra handlingsplan 3

Styrket samarbeid mellom offentlige etater

Samarbeidet mellom offentlige etater om innsatsen mot ulovligheter og sosial dumping i arbeidslivet er blitt styrket. Regjeringen ønsker å utvikle dette tverretatlige og tverrfaglige samarbeidet ytterligere, særlig det lokale samarbeidet mellom Arbeidstilsynet og andre offentlige etater. Formålet er å samordne innsatsen, herunder tilsyn, og rette innsatsen mot der hvor det er størst behov. Samtidig vil vi se på hvordan offentlig regelverk kan påvirke omfanget av sosial dumping. Vi vil sikre at departementene samarbeider godt på dette området.

Fellesforbundet

Bedre samordning ?

Henla sak om ulovlig arbeid

Adressa 9. sept.

I mai i fjor pågrep politiet innleide arbeidere som jobbet ulovlig ved Norsk Kylling på Støren. Nå er saken henlagt.

Med på den uanmeldte aksjonen var mannskap fra lensmannskontoret, Utlendingsseksjonen ved Sentrum politistasjon, Skatteetaten, Arbeidstilsynet og Tollvesenet. 30

Politiet prioriterer i stedet saker der privatpersoner er fornærmet. Det er etter ønske fra Riksadvokaten.

– Vi må sette inn trykket der privatpersoner er fornærmet. Det hele koker ned til et ressurs-spørsmål.

– Henlegges slike saker ofte?

– Det skjer av og til, men ikke ofte.

– Denne saken nådde med andre ord ikke opp i konkurransen?

– Man kan gjerne si det på den måten, sier politiadvokaten.

Konklusjon – strategien videre ift offentlige myndigheter

1. Det offentlige som innkjøper
 - Innkjøpsregler (og oppfølging av reglene) som støtter opp under det seriøse arbeidslivet
2. De offentlige tilsynsmyndighetene
 - Samordning av tilsyn
 - Risiko x konsekvens

Krever kontakt med politiske og tilsynsmyndigheter, sentralt og lokalt

Fellesforbundet

...takk for oppmerksomheten!

www.fellesforbundet.no